

N:o 109.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse af 14 kap. 33, 34 och 46 §§ strafflagen; gifven Stockholms slott den 29 mars 1912.

Under återopande af bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå Riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om ändrad lydelse af 14 kap. 33, 34 och 46 §§ strafflagen.

Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Gust. Sandström.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse af 14 kap. 33, 34 och 46 §§ strafflagen.

Häri genom förordnas, att 14 kap. 33, 34 och 46 §§ strafflagen skola erhålla följande ändrade lydelse:

33 §.

Har någon, på sätt i 30 § sägs, utsatt eller från sig skilt sjuklig, bräcklig eller eljest hjälplös person, den han pliktig var att vårda, eller har någon satt ut eller öfvergifvit den han sig åtagit eller eljest pliktig var att fortskaffa eller ledsaga; och skedde det å sådant ställe eller under sådana omständigheter, som i 30, 31 eller 32 § sägas; vare lag, som där för hvarje fall stadgadt är.

34 §.

Har kvinna, som af oloflig beblandelse varit hafvande, i annat fall, än i 22 § sägs, uppsåtligen dödat sitt barn, och var gärningen föröfvad under inflytande af den öfvergifna eller nödställda belägenhet, hvari hon i följd af barnets födelse befunnit sig; då må straff efter 1 eller 3 § nedsättas till straffarbete i fyra år eller, där omständigheterna äro synnerligen mildrande, till straffarbete i två år.

Där brottet stannat vid försök, må straff, som enligt 2 § eller 18 § 1 mom. å gärningen följa bort, nedsättas till straffarbete i sex månader. Har kvinnan under de omständigheter, som i 1 mom. sagts,

utsatt barnet eller det eljest uppsåtligen från sig skilt och såmedelst i hjälplöst tillstånd försatt, då må jämväl straff efter 30 § eller 31 § andra punkten nedsättas under hvad eljest å gärningen följa bort, dock lägst till straffarbete i sex månader.

46 §.

Den, som gjort sig förfallen till straff efter 19, 28 eller 40 §, eller i annat fall, än 34 § afser, fälles till straff efter 1 eller 2 § eller 18 § 1 mom., skall ock dömas medborgerligt förtroende förlustig. Lag samma vare, om någon efter 18 § 2 mom. eller 27 § pröfvas skyldig till straffarbete i minst sex månader.

Utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 1 mars 1912.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern STAAFF,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve EHRENSVÄRD,
Statsråden: PETERSSON,
              SCHOTTE,
              BERG,
              BERGSTRÖM,
              friherre ADELSWÄRD,
              PETRÉN,
              STENSTRÖM,
              LARSSON,
              SANDSTRÖM.

Chefen för justitiedepartementet statsrådet Sandström anmälde Riksdagens skrifvelse den 21 mars 1911, däruti Riksdagen på anförda skäl anhållit, att Kungl. Maj:t tacktes låta utreda, i hvad mån och på hvad sätt lindrigare straff kunde stadgas för kvinna, som, utan att de i 14 kap. 22—25 §§ strafflagen stadgade förutsättningar vore för handen, dödat sitt barn eller gjort försök därtill, samt för Riksdagen framlägga det förslag, som däraf kunde föranledas.

Efter att hafva redogjort för innehållet i nämnda skrifvelse anförde departementschefen:

Historik.

»Vår nu gällande strafflag stadgar i 14 kap. 22 § ett väsentligt mildare straff för barnamord än för mord och dråp i allmänhet. Under

det mord bestraffas med dödsstraff eller straffarbete på lifstid och straffskalan för dråp äfven vid synnerligen mildrande omständigheter icke går längre ned än till straffarbete i sex år, är straffminimum för barnamord, oafsedt om brottet har mords- eller dråpkaraktär, straffarbete i allenast ett år. Det är dock först under senare tider, som den svenska rätten kommit att intaga denna ståndpunkt. I äldre tider var förhållandet det motsatta. I landslagarna likställdes sålunda barnamord med annat af fader eller moder föröfvadt mord å barn och straffades i följd däraf såsom kvalificeradt mord. I 1734 års lag innehåller 16 kap. missgärningsbalken följande bestämmelse: »Kona, som af olofflig beblandelse warder hafvande, och thet ej uppenbarar för födseln, söker enslighet vid sielfwa födseln och thereafter lägger fostret å lön; hon skall halshuggas och å båle brännas, ehvad hon föregifwer fostret wara dödt födt, eller ej fullgångit. Warder thet genast framskaffadt, och pröfves thet ej fullgångit vara, eller finnes ej något wäldsamt tekn therå; så straffes modren med ris, fängelse eller arbete: plichte ock thertill för lägersmålet.» Straffet för barnamord, sådant detta brott här finnes beskrifvet, är alltså det samma som för annat mord, hvilket innebär en mildring i förhållande till straffet för dödande af eget barn i allmänhet. Den särskilda skärpning i dödsstraffet — mistande af högra handen — som eljest fanns stadgad för fader eller moder som »med vilja och stadgadt råd» dräpt sitt barn, skulle nämligen icke tillämpas i det fall, som angifves i den ofvan citerade bestämmelsen. Sitt största intresse erbjuder emellertid berörda stadgande därtinnan, att barnamordet genom detsamma för första gången afskiljts såsom en särskild förbrytelse, som närmare beskrifvits i lagen och gjorts till föremål för särskilda regler i fråga om bevisningen. Redan nu återfinnas nämligen de utmärkande kännetecknen på barnamord enligt vår gällande rätt, att brottslingen skall vara en kvinna, som af olofflig beblandelse blifvit hafvande, samt att dödandet skall stå i ett visst närmare sammanhang med födseln. Brottsbegreppet begränsas emellertid här till det fall, att kvinnan dolt såväl hafvandeskapet som nedkomsten.

Såsom af det sagda framgår, tog 1734 års lag i fråga om straffet icke någon egentlig hänsyn till de förmildrande omständigheter, som vanligen äro för handen, då en ogift moder inom den närmaste tiden efter födseln dödar sitt barn, utan straffade barnamordet med den yttersta stränghet. De ändringar, som under inflytande af upplysningstidehvarfvets humanare uppfattningssätt skedde på förevarande område, voro ej heller synnerligen omfattande, utan rörde hufvudsakligen endast den i 1734 års lag stadgade bevispresumtionen, enligt hvilken straffet för lönläggning

skulle vara detsamma som för fullt bevisadt mord, såvida icke fostret genast framskaffades och pröfvades ofullgånget eller utan »wåldsamt tekn». Enligt kungl. förordningen den 20 januari 1779 skulle nämligen dödsstraffet endast tillämpas, om kvinnan visades hafva företagit lönläggningen i fullt uppsåt att afhända fostret lifvet.

Såväl lagkommittén som lagberedningen förfäktade däremot med full tydlighet den ståndpunkten, att barnamordet borde erhålla en privilegierad ställning samt gifvo vidare genom en bestämdare formulering af själfva brottsbegreppet ett klarare uttryck åt den uppfattning om de med detta brott förenade förmildrande omständigheter, som nu alltmera började göra sig gällande.

Lagkommitténs förslag upptar sålunda följande bestämmelse: »Dödar moder, med uppsåt, sitt oäkta barn, under födseln eller inom ett dygn därefter, ehvad det sker genom handaverkan eller genom underlåtenhet af det, som till barnets bibehållande vid lif nödigt varit; dömes för barnamord till straffarbete i första grad».

Vid motiveringen af nämnda stadgande framhöll kommittén, att de bevekelsegrunder, som allmännast föranledde den af oloflig bebländelse hafvande kvinnan att afhända sitt foster lifvet, vore fruktan för vanära, med alla däraf för henne själf uppkommande menliga följder, och bekymmer öfver förlägenhet för barnets skötsel och underhåll. Då ifrågavarande bevekelsegrunder till barnamord aldrig kunde fullkomligen motverkas, och de ej heller vore af neslig beskaffenhet, såsom de, hvilka vanligen föranledde annat mord, syntes enligt kommitténs mening skäl vara att anse det förra mindre straffbart än det senare. Men härtill komme en annan hufvudsaklig grund, som ovillkorligen bjöde strafflindring för barnamord, och den vore afseendet på kvinnans fysiska och psykiska tillstånd i gärningens stund. Om den med omsorg vårdade och af inga näringsbekymmer plågade äkta maken icke vid sin nedkomst kunde bibehålla lugn och redig sinnesförfattning, kunde man ännu mindre antaga full besinning hos den oäkta barnaföderskan, hvilken, utom kroppens smärtor vore blottställd för alla själens lidanden, som väcktes af föreställningen om följderna af hennes nedkomst. Hon befunne sig i ett tillstånd, där tanken på mord lätteligen kunde uppkomma och öfvergå i handling.

Vid bestämmande af barnamordets begrepp låter kommittén sålunda icke såsom den då gällande lagstiftningen det förhållande vara afgörande, att kvinnan ej före födseln uppenbarat sitt tillstånd och att hon sökt enslighet vid själfva födseln. Angående sin ståndpunkt i detta afseende anför kommittén: »Skälet, hvarföre detta skett i nu gällande

lag, är tvifvelsutän det, att lagstiftaren utgått från den åsikt, att motivet af fruktan för vanära vore den enda grund, hvarföre barnamord borde beläggas med mindre straff än annat mord af föräldrar å barn, och att yppandet af såväl hafvandetillståndet som nedkomsten vittnade om frånvaron af detta motiv. Men dessa båda förutsättningar kunna ej medgifvas. Afvärjandet af vanära är ej den enda och ej heller den hufvudsakligaste grunden för barnamords mindre straffbarhet. Denna senare kan fullkomligt rättfärdigas genom det tillstånd af kropps- och själslidande, hvari barnaföderskan sig befinner; och däraf, att kvinna ej för anhöriga eller andra förtrogna dolt sitt hafvandetillstånd, eller att hon till och med själf gifvit dem kunskap därom, följer i öfrigt icke, att hon ej sedermera genom barnets dödande sökt bevara sitt goda namn; ty ett meddelande af hennes tillstånd för några få, på hvilkas tystlåtenhet hon möjligtvis kan lita, blottställer henne ej för sådan olägenhet, som barnets födsel, när den till allmän kunskap kommer». Lagkommittén lägger sålunda en hufvudsaklig vikt därvid, att kvinnan vid brottets begående ännu befinner sig i det i viss mån abnorma kropps- och själstillstånd, som födandet framkallat, men fasthåller vid sidan däraf vid barnets oäkta börd. I sistnämnda förhållande finner nämligen kommittén, att det drifvande motivet till brottets begående eller fruktan för vanära ligger inneslutet.

Såväl lagberedningen; hvilken utan någon väsentlig ändring upptog den af lagkommittén föreslagna brottsbestämningen, som den senare lagstiftningen på detta område hafva i hufvudsak anslutit sig till den uppfattning, lagkommittén gjort gällande, och låta sålunda endast kvinnans tillstånd efter födseln i förening med barnets oäkta börd och ej endera af dessa omständigheter för sig verka straffmildrande. I den år 1859 till Riksdagen aflåtna kungl. propositionen i ämnet gjordes den ändring, att i stället för en bestämd tidsgräns uttrycket »vid födseln eller *strax* derefter» infördes i förevarande paragraf. Sedan lagutskottet ej häri gjort annan ändring än att ordet »*strax*» ändrades till »*snart*», återremitterades emellertid förslaget af Riksdagen, som anmärkte, att hvarken ordet *strax* eller ordet *snart* vore fullt lyckligt valdt för att utmärka fortvaron af det abnorma själstillstånd, hvari kvinnan genom födsloarbetet blifvit försatt. Vidare yttrades, att uttrycket *oäkta barn* kunde blifva förvillande och gifva anledning till det antagande, att därunder icke skulle hänföras barn af fästekvinna eller af en under äktenskapslöfte häfdad kvinna, enär sådana barn räknades för äkta. Då gällande lagens uttryckssätt icke veterligen gifvit anledning till oriktig uppfattning af ifrågavarande brotts karaktär, föreslog lagutskottet

i stället ett närmande till missgärningsbalkens redaktion, hvarigenom väl icke uttryckligen angåfves någon slags tidsbestämning, men där ej mindre användandet af ordet *foster* i stället för *barn* än äfven ordställningen i öfrigt häntydde på gärningens omedelbara sammanhang med den ställning, hvori kvinnan genom själfva födseln blifvit försatt. I öfverensstämmelse härmed erhöill barnamordsstadgandet i kungl. förordningen angående mord, dråp och annan misshandel den 29 januari 1861 följande lydelse: »Har kvinna, som af oloflig beblandelse blifvit hafvande, vid födseln eller därefter uppsåtligen dödat sitt foster, vare sig genom handaverkan eller underlåtenhet af det, som till fostrets bibehållande vid lif nödigt var; dömes, för barnamord, till straffarbete från och med fyra till och med tio år». Detta stadgande upptogs sedermera i alldeles oförändradt skick i 1864 års strafflag, 14 kap. 22 §; och någon ändring i själfva begreppsbestämningen har ej sedermera ägt rum, hvaremot först genom lagen den 20 juni 1890 och sedermera genom lagen den 12 juli 1907 strafflatituden ändrats i mildrande riktning. Det nu gällande straffet för barnamord är straffarbete från och med ett till och med sex år med förhöjning till straffarbete i tio år vid synnerligen försvårande omständigheter.

*Riksdagens
skrifvelse den
21 mars 1911.*

Rörande den ställning, vår lagstiftning sålunda intager i detta fall, anför Riksdagen i sin skrifvelse den 21 mars 1911 följande: »Den begreppsbestämning, som i vår lag gifvits, lämnar visserligen en viss, om än begränsad möjlighet för domaren att med betraktande af omständigheterna i det särskilda fallet bedöma de förhållanden, som här åsyftas. Men å andra sidan ligger i dessa lagens uttryck, jämförda med det ovillkorliga straffbudet i fråga om vanligt mord, som uttalats i strafflagens 14 kap. 1 § och enligt hvilket straffet skall bestå i lifvets förlust eller straffarbete på lifstid, en begränsning, som otvifvelaktigt under många omständigheter måste anses alltför snäf. Det ligger nämligen i öppen dag, att de skäl, som i fråga om bestämmande af barnamordsbegreppet i lagens nuvarande mening varit afgörande och verkat straffmildrande — moderns sinnesförfattning och nödställda belägenhet — ofta äga giltighet äfven sedan den tid förflutit, som därutinnan måste anses af lagen åsyftad. Den nuvarande skarpa skillnaden i straffhänseende mellan de båda fallen — barnamord och annat mord — kan därför leda och har också i verkligheten ledt till resultat, som måste betecknas såsom för det allmänna rättsmedvetandet synnerligen stötande. Verkan af det otillfredsställande i sagda bestämmelser kan visserligen, såsom i andra fall, där strafflagstiftningen ej ger ett till-

fredsställande uttryck för den rådande rättskänslan i ett visst afseende, mildras genom Konungens benådningsrätt. Men om man till stöd för uppehållande af den gällande rätten på detta område åberopar denna omständighet, förbiser man enligt Riksdagens uppfattning det förhållandet, att en straffbestämmelse, från hvilken i benådningsväg ofta måste dispenseras, därigenom i viss mån ådagalägger sin olämplighet för fyllande af sitt ändamål, äfvensom att det resultat, som i benådningsväg vinnes, röner inverkan af straffbestämmelsen. Ej heller tages därvid behörig hänsyn vare sig till den felandes berättigade intresse eller till domaren, hvilken tydligen genom lagens brister i detta afseende måste kunna råka i en belägenhet, som blir desto mer brydsam, ju hänsynsfullare och mer samvetsöm han är i sitt kall». — Under förmälan, att Riksdagen ansåge det vara af vikt att den brist, som sålunda finge anses vidlåda den gällande lagstiftningen, undanröjdes, förordar Riksdagen härefter en mera ingående undersökning rörande den utväg, som borde anlitas för nående af det åsyftade ändamålet, af hvilken undersökning äfven kunde framgå, huruvida och i hvad mån den mildring af straff, som enligt de i nuvarande lagstiftning meddelade bestämmelser gällde till förmån för moder, som af oloflig beblandelse blifvit hafvande, borde utsträckas att kunna afse äfven gift kvinna.

Innan jag går att närmare utveckla, hvilka utvägar som närmast böra ifrågakomma för afhjälpan af de utaf Riksdagen framhållna bristerna i vår gällande lagstiftning, torde det vara lämpligt att redogöra för de väsentligaste delarna af den utländska lagstiftningen på förevarande område. Jag kommer därvid hufvudsakligen att inskränka mig till att gifva en framställning af sådana delar af den främmande lagstiftningen, som äro ägnade att belysa de frågor, som det nu närmast gäller att besvara, eller om mildare straffbestämmelser än de för vanligt mord eller dråp stadgade äro påkallade dels för det fall, att kvinnan dödar sitt barn utan att handlingen stått i det nära sammanhang med födseln, som i vår lag utmärks genom uttrycket »vid födseln eller därefter uppsåtligen dödat sitt foster», och dels för det fall, att gift kvinna dödar sitt i äktenskapet aflade barn. — Jag kan därför helt och hållet bortse från lagstiftningen i de länder, som sakna mildare bestämmelser för dödande af barn, såsom *England*, *Nordamerikas Förenta stater* med flera. Lagstiftningen i de länder, hvilka — såsom fallet är i *Frankrike* och *Österrike* — från äldre tider, då barnamordet straffades såsom kvalificeradt mord och dråp, bibehållit ett så strängt straff för ifrågavarande brott, att detsamma endast obetydligt afviker från det hos oss stadgade

*Utländsk
lagstiftning.*

straffet för mord och dråp, måste likaledes för den förevarande undersökningen vara af mindre betydelse.

De flesta främmande strafflagar bestämma i likhet med den hos oss gällande ett väsentligt lägre straff för dödande af barn än för vanligt mord och dråp, såvida vissa närmare angifna förutsättningar äro för handen. Vid angifvandet af nämnda förutsättningar afvika emellertid lagarne i hög grad från hvarandra. Grunden till den mildare bestraffningen får dock — huru olika uttryck den än funnit i positiv lag — i allmänhet anses vara densamma eller å ena sidan barnaföderskans exceptionella fysiska och psykiska tillstånd och å den andra tillvaron af vissa kraftigt verkande motiv, hvilka hon under detta sitt tillstånd kan hafva svårt att motstå.

Hvad den första förutsättningen angår, så bestämma lagarne i allmänhet, att gärningen skall ha begåtts i ett till tiden nära sammanhang med barnets födande. I *Tyskland, Danmark, Holland, Ungern* och *Belgien* uttryckes detta genom föreskriften, att brottet skall ha skett vid eller kort (omedelbart, strax) efter födseln, eller någon annan liknande bestämmelse. I andra länder har åter en bestämd tidsgräns fixerats, hvars längd växlar mellan ett och åtta dygn efter födseln. Jämte denna bestämda tidsgräns finnes på åtskilliga håll stadgadt, att brottet ej föranleder det mildare straffet, sedan födseln erhållit en viss offentlighet genom dess anmälan till de af myndigheterna förda födelseregistren. Till nu nämnda grupp höra *Norge*, där tidsgränsen är bestämd till ett dygn efter födseln, *Italien*, där den är fastställd till fem dagar, med föreskrift tillika, att barnet ej skall hafva inregistrerats, *Frankrike, Portugal* m. fl. Undantagsvis kommer lagens grund på ett mera direkt sätt tillsynes därigenom att man betonat, att det afgörande härvidlag är, om det af födseln framkallade upprörda tillståndet upphört eller ej. Så har *Zürichs* lagstiftning uttrycket: »während der Geburt oder noch in dem mit dem Geburtsakt verbundenen Zustand der Erregung». Det genomgående för den utländska lagstiftningen på detta område kan emellertid sägas vara, att strafffindringen ej tillämpas i annat fall än då gärningen begåtts i nära sammanhang med nedkomsten och sålunda är helt och hållet utesluten i de fall, då barnet dödats, sedan modern tillfrisknat från barnafödandet eller det däraf föranledda fysiska svaghetstillståndet upphört.

Att utom det sjukliga tillståndet hos kvinnan äfven vissa kraftigt verkande motiv skola föreligga, uttryckes vanligen i utländsk lagstiftning på ett mera indirekt sätt därigenom, att lagarne endast låta dödande af *oäkta barn* falla under det lindrigare barnamordsstraffet. Detta är

fallet i *Tyskland, Ryssland, Danmark, Norge, Finland, Belgien* och *Ungern*. Härigenom afses uppenbarligen i främsta rummet att uttrycka, att den kraftiga driffjäder till brottets begående skall föreligga, som utgöres af kvinnans lätt förklarliga sträfvan att genom hemlighållande af födseln undvika skam och vanära för framtiden. Genom att välja detta uttryckssätt får emellertid lagstiftningen anses i viss mån hafva velat taga hänsyn jämväl till en annan förmildrande omständighet, nämligen den äfven i ekonomiskt hänseende bekymmersamma belägenhet, hvori ofta vid tillkomsten af barn utom äktenskapet såväl moder som barn äro försatta.

I andra länder har man åter låtit det bakomliggande motivet få ett direkt uttryck vid brottets bestämning. I *Holland* har man sålunda stadgat, att modern skall hafva handlat under inflytande af fruktan för att barnets födelse upptäckes. Och liknande bestämmelser finnas i *Italiens, Spaniens* och *Portugals* lagstiftningar.

I dessa länder göres samtidigt icke någon skillnad mellan gifta och ogifta mödrar, utan bägge komma i åtnjutande af det lägre straff, som för barnamord finnes stadgadt. Att detta icke i tillämpningen kan hafva någon egentlig betydelse, är emellertid tydligt, då det ofvannämnda motivet till brottets begående icke gärna kan tänkas föreligga hos en gift moder, som dödar sitt äkta barn.

Utom i nyssnämnda länder låta jämväl de i *Frankrike, Österrike* samt några kantonen i det romanska *Schweiz* gällande strafflagarne en viss mildring i straffet komma de gifta mödrarna till godo. Såsom förut är antydt, äro emellertid åtminstone i de bägge förstnämnda länderna straffen för barnamord, ehuru något nedsatta under de där gällande straffen för mord och dråp, väsentligt strängare än de hos oss gällande. En lagändring i syfte att låta våra barnamordsstraff blifva tillämpliga äfven på gifta mödrar, skulle därför få en helt annan innebörd än de i dessa länder gällande lagbestämmelserna.

Jämföres barnamordsstadgandet i 14 kap. 22 § strafflagen med de utländska lagbestämmelser, för hvilka jag nu redogjort, framgår, att vår lagstiftning står i öfverensstämmelse med de öfriga därutinnan, att gärningen skall hafva föröfvats vid födseln eller under den närmaste tiden efteråt. Någon bestämd tidsgräns finnes dock icke angifven. Uttrycket »vid födseln eller därefter» lämnar endast en mycket obeständ antydning om ett visst sammanhang med födseln. Det är således i ordet »foster», som man hufvudsakligen får söka den af lagstiftaren afsedda tidsgränsen. Af detta ord, jämfördt med hvad vid lagens tillkomst före-

*Gällande
svensk rätt.*

kommit, kan man dock sluta sig därtill, att den ifrågavarande förutsättningen för barnamordsstadgandets tillämpning bör sökas, å ena sidan, däri, att barnet vid tidpunkten för dess dödande ännu ej nått den utveckling, att modern måst uppfatta det som en själfständig varelse, och, å andra sidan, i det i viss mån abnorma fysiska och psykiska tillstånd, hvori modern befinner sig vid barnets födande och under den närmaste tiden därefter. Dödas barnet vid en tidpunkt, då nämnda tillstånd ej längre gör sig gällande och då modern genom att ägna barnet sina omsorger visat sig uppfatta dess själfständiga tillvaro, är 14 kap. 22 § strafflagen ej tillämplig, äfven om förhållandena äro sådana, att moderns ställning måste förefalla henne ännu mera förtviflad än vid födandet, såsom fallet kan vara, då de vid födseln befintliga tillgångarna blifvit uttömda, eller då svårigheter senare uppkommit att få barnet utackorderadt.

För barnamordsstadgandets tillämpning fordras vidare, att kvinnan af oloflig beblandelse blifvit hafvande. Detta uttryck torde innebära, att den svenska rätten, i öfverensstämmelse med de utländska lagar, som använda uttrycket »oäkta barn», förutsätter, att modern vid brottets begående påverkats af fruktan för den skam och vanära, hvarför den ogifta barnaföderskan är utsatt. Någon utredning om förefintligheten af detta motiv erfordras dock icke i hvarje särskildt fall. För stadgandets tillämpning är det tillräckligt, att kvinnan varit hafvande af oloflig beblandelse, oafsedt om denna omständighet öfvat någon inverkan vid brottets begående. Beträffande nämnda bestämmelse må i öfrigt erinras därom, att undantagsvis äfven gift kvinna kan blifva föremål för bestraffning enligt 14 kap. 22 §, nämligen under förutsättning att barnet är afladt före äktenskapet eller att någon annan än mannen är fader till barnet.

*Departement-
schefens
yttrande.*

I fråga om våra nu gällande bestämmelser rörande barnamord finner jag det särskildt vara anmärkningsvärdt, att en så väsentlig skillnad förefinnes mellan de straffsatser, som äro bestämda för barnamord i teknisk mening, å ena sidan, och vanligt mord och dråp, å den andra. Såsom nyss framhållits, få de speciella barnamordsbestämmelserna endast tillämpas i sådana fall, då dels kvinnan af oloflig beblandelse blifvit hafvande och dels brottet begåtts inom den närmaste tiden efter barnets födelse. Då endera af dessa båda förutsättningar saknas, kan domstolen, om morduppsåt föreligger, icke tillämpa ett lägre straff än listids straffarbete, och om brottet är att beteckna såsom

dråp, ej sätta straffet under straffarbete i sex år. Sådana fall äro emellertid icke sällan förekommande, å hvilka bestämmelserna i 14 kap. 22 § visserligen icke äro tillämpliga, men i hvilka omständigheter likväl föreligga, som äro likartade med dem, som enligt grunden för samma bestämmelser föranlett det mildare bedömandet af barnamordet i teknisk bemärkelse. De vanliga barnamordsmotiven, kvinnans sträfvan att hemlighålla barnets födelse och hennes önskan att rädda sig och barnet från den nödställda belägenhet, hvori hon genom födelsen blifvit försatt, kunna hafva gjort sig gällande och påverkat hennes handlande i samma eller ännu högre grad, än fallet varit omedelbart efter födelsen. Straffet för brottet blir likväl enligt vår gällande lag i allmänhet lifstids straffarbete, i stället för att det eljest kunnat stanna vid straffarbete i ett år. Äfven om, såsom jag längre fram får tillfälle att utveckla, det exceptionella tillstånd, hvori kvinnan befinner sig under den närmaste tiden efter barnets födelse, kan vara ägnadt att gifva brottet en alldeles särskild karaktär, är det tydligt, att omständigheterna, efter det nämnda tillstånd upphört, ej alltid behöfva vara så väsentligt förändrade, att en så betydande förhöjning i straffet som den nämnda kan anses öfverensstämma med rättskänslans kraf.

Af en undersökning, som jag inom justitiedepartementet låtit verkställa rörande alla inom de sista tio åren inträffade fall, då kvinna, som för dödande af barn dömts till straff efter 14 kap. 1 eller 3 § strafflagen, sökt nåd, har jag funnit denna uppfattning ytterligare bestyrkt. I flera af dessa fall kan nämligen det straff, som domstolarne nödgats ådöma — merendels lifstids straffarbete — icke sägas hafva stått i rätt förhållande till brottets beskaffenhet, om hänsyn tages till den brottsliga vilja, som i brottet fått sitt uttryck, och den grad af samhällsfarlighet, som varit för brottslingen utmärkande. Detta framgår jämväl däraf, att Kungl. Maj:t på tillstyrkan af högsta domstolen ej sällan funnit anledning att af nåd medgifva nedsättning af straffet, innan någon del däraf ännu aftjänats. För ett par af de undersökta fallen, som synas mig vara af mera typisk beskaffenhet, vill jag i detta sammanhang redogöra. För mord å sitt ej fullt fem månader gamla barn dömdes en ogift kvinna till lifstids straffarbete under följande omständigheter. Barnet hade framfödts å allmänna försörjningsinrättningen i Stockholm och sedermera intagits på allmänna barnhuset, men ej fått kvarblifva där, då modern ej hade hemortsrätt i Stockholm. Modern hade sedan under kortare tider haft barnet utackorderadt till främmande personer, men på grund af sin ringa arbetsförtjänst ej kunnat gälda betalning för det-

samma och därför måst återtaga det. Efter att förgäfves hafva försökt så väl att få barnet intaget på barnhus som att få det utackorderadt på billigare villkor, dödade hon barnet genom dränkning. I ett annat fall, däri modern likaledes dömdes till lifstids straffarbete, hade barnet framfödts i Danmark och där vårdats af modern under några månader. Sedermera hade modern begifvit sig med barnet tillbaka till Sverige för att besöka föräldrahemmet. På vägen dit beröfvade hon barnet lifvet och uppgaf sedan som motiv härtill sin fruktan att ej blifva väl mottagen i hemmet och de bekymmer, hon med anledning af barnets vanförhet och sin egen fattigdom hyste för dess framtid.

Jag finner det därför vara tydligt, att mildare straffbestämmelser böra komma till stånd för vissa fall, i hvilka till följd af den nu stadgade tidsgränsens öferskridande det vanliga barnamordsstraffet ej kan tillämpas. Det möter dock icke ringa svårigheter att i lagstiftningen utmärka de gränser, inom hvilka en dylik straffnedsättning bör få ske. Redan i Riksdagens ofvannämnda skrifvelse framhålles, att det ej gärna låter sig göra att, såsom motionären i frågan föreslagit, inskränka ändringen till att i 14 kap. 22 § utbyta ordet »foster» mot »barn». Det ligger nämligen långt ifrån alltid något i och för sig förmildrande däruti, att brottet föröfvats mot den brottsligas eget barn. Tvärtem får detta ej sällan anses såsom något försvårande i betraktande af styrkan utaf de afhållande motiv, som i dylika fall vanligen göra sig gällande.

Först då brottet föröfvats under påverkan af det nödtillstånd, hvari kvinnan får anses vara försatt, då hon antingen befinner sig i ett svårare materiellt trångmål eller ock är utsatt för att förlora sin sociala ställning eller sitt goda namn och rykte, kunna i allmänhet sådana omständigheter sägas vara för handen, som motivera en nedsättning af straffet under det vanliga. Ett sådant nödtillstånd kan visserligen tänkas föreligga i många andra fall än det, hvarom nu är fråga, särskildt vid en hel del ekonomiska förbrytelser, utan att lagen funnit anledning att medgifva någon straffnedsättning. Härvid bör dock tagas i betraktande, att de eljest gällande strafflatituderna i allmänhet sträcka sig så långt nedåt vid nämnda förbrytelser, att de synas afpassade äfven för dylika fall. Det torde likvisst kunna ifrågasättas, om det ej från legislativ synpunkt vore det riktigaste, att den straffnedsättning, hvarom här är fråga, ej genomfördes för ett enstaka specialfall utan för alla de fall, där liknande förhållanden föreligga. Att nu införa ett stadgande af så vidsträckt innebörd i vår strafflag, lär dock ej kunna ske utan ganska vidtomfattande ändringar i densamma, hvilka icke böra vidtagas annat än i samband med den allmänna reform af vår strafflagstiftning, hvartill för-

arbetena redan börjat. I sammanhang härmed kan framhållas, att man äfven genom en utsträckning af latituden för mord och dråp i allmänhet, i öfverensstämmelse med hvad som skett i vissa nyare strafflagar, skulle i viss mån kunna vinna de framställda önskemålen om bättre afvägda straff för dödande af barn i ifrågavarande fall. Tydligt är dock, att äfven en dylik ändring i 14 kap. skulle vara af så omfattande beskaffenhet och medföra så vidtgående konsekvenser, att det nu icke kan blifva tal om att upptaga densamma till behandling. Då jag alltså anser mig böra förorda en mera partiell ändring i strafflagen, som endast hänför sig till det fall, hvarom nu närmast är fråga, finner jag mig emellertid böra framhålla, att de lagbestämmelser, som jag i sådant hänseende ämnar föreslå, måste erhålla en i viss mån provisorisk karaktär med uppgift att inom ramen af den nuvarande strafflagstiftningen afhjälpa vissa särskildt stötande missförhållanden.

Om också, såsom jag nu framhållit, ett visst nödtillstånd enligt min mening är den allmänna förutsättning, under hvilken en nedsättning af straffet för moder, som dödar sitt barn bör kunna komma i fråga, har jag ej därmed velat angifva alla de villkor, under hvilka en dylik nedsättning af straffet bör ske. Just på grund af den ifrågasatta lagstiftningens mera provisoriska karaktär torde det nämligen icke vara lämpligt att utsträcka dess tillämplighet utöfver sådana fall, i hvilka gällande lag vid tillämpningen visat sig medföra allt för stränga straff i förhållande till det brott, som skall beifras. Först och främst torde straffnedsättning icke böra äga rum i annat fall, än då brottets begående stått i ett visst samband med barnets födelse. Ju längre tid, som förflutit efter födelsen, dess starkare blifva äfven de afhållande motiven, och dess mindre gör sig i regel det ofvannämnda nödtillståndet gällande. Har en något längre tid förflutit efter barnets födelse, har modern i vanliga fall på ett mera stadigvarande sätt kunnat ordna för sitt barn. Däremot äro sådana fall icke ovanliga, då modern visserligen haft medel att genom utackordering eller på annat dylikt sätt sörja för barnet under den närmaste tiden efter födelsen, men sedermera, då tillgångarne taga slut och hon ej kan betala för barnet, råkar i en verkligt nödställd belägenhet. Under dylika förhållanden är det ganska förklarligt, att den tanken hos henne vinner insteg, att barnets död endast skulle innebära dess räddande undan nöd och lidanden. I sådana fall föreligga i allmänhet så ömmande omständigheter, att straffnedsättning bör ske, ehuru svårigheterna gjort sig gällande icke omedelbart efter födelsen utan först något senare. Själfva sambandet med födelsen såsom den omständighet, som gifvit anledning till de uppkomna svårigheterna,

torde dock ej böra uppgifvas, ty skedde det, så funnes ju ingen anledning, hvarför icke äfven t. ex. barnets fader skulle komma i åtnjutande af straffnedsättning, om han af dylika motiv dödat sitt barn.

En fråga, som i detta sammanhang bör göras till föremål för öfvervägande, är, om straffnedsättning äfven bör förekomma för gift kvinna, som dödar sitt inom äktenskapet aflade barn. Af de bägge förut omnämnda vanliga barnamordsmotiven torde af naturliga skäl det ena eller kvinnans fruktan att genom födelsens bekantgörande blifva utsatt för skam och vanära icke kunna tänkas påverka en gift kvinna annat än i så sällsynta undantagsfall, att lagstiftaren ej har anledning att vid dem fästa något afseende. Däremot lärer det nog någon gång kunna förekomma, att äfven en gift kvinna — såsom då hon är alldeles medellös eller öfvergifven af sin man — är i en så nödställd belägenhet, att denna drifver henne att döda sitt eget barn, vare sig detta nu sker för att rädda barnet från bekymmer i framtiden eller för att modern, befriad från barnet, lättare skall få sin utkomst eller af annan dylik anledning. Om i fråga om kvinnor, som af oloflig beblandelse blifvit hafvande, lagen ändras i den riktning, som förut angifvits, kunde det därför förefalla, som om konsekvensen fordrade, att jämväl de gifta mödrarne blefve med dem likställda. Såsom jag förut anført, hafva äfven de vanliga barnamordsbestämmelserna i åtskilliga utländska lagar gjorts tillämpliga på gifta kvinnor. Något stöd för en ändring af vår strafflag i den riktning, som här ifrågasatts, kunna dock dessa lagbestämmelser, såsom redan är nämnt, icke i allmänhet sägas lämna, då de antingen på grund af sin affattning i öfrigt icke i regel kunna tillämpas på gifta kvinnor eller ock innehålla så höga straffsätser, att de närmast kunna jämföras med de hos oss för vanligt mord och dråp stadgade.

En betydande straffnedsättning — jämförlik med den, som hos oss gäller för barnamord — finnes emellertid föreslagen äfven för gifta mödrar i ett par nyare strafflagsförslag, det schweiziska och det österrikiska, utan att det samtidigt angifvits, att brottet skulle föröfvats i syfte att hemlighålla barnets födelse. Detta motiveras i österrikiska förslaget på följande sätt: »Den legislativa grunden för ett mildare bedömande af barnamordet är företrädesvis att söka i födelseaktens inflytande på moderns sinnesbeskaffenhet, hvarigenom det betryckta läge, som framkallats genom barnets födelse, framstår i ett särskildt skarpt ljus. Detta betryckta läge kan emellertid, om också mera sällan, äfven vid dödande af barn inom äktenskapet vara ytterst stor och afsevärd.»

De skäl, som sålunda anförts för de gifta och ogifta mödrarnas

likställande på ifrågavarande område, och hvilka i alla händelser endast afse fall af dödande vid eller kort efter födelsen, synas mig dock ej vara öfvertygande. Det lär nämligen endast vara i förening med den sämre ställning, som de ogifta mödrarna intaga, och deras däraf föranledda öfvergifvenhet och isolering, som det ekonomiska betrycket i allmänhet blir så starkt, att den betydliga straffnedsättning, som vår lag medgifvit, blir fullt befogad. De gifta mödrarna hafva lättare att söka och erhålla hjälp af andra, liksom de med större lätthet kunna komma i åtnjutande af den hjälp, som den allmänna fattigvården och offentlig välgörenhet lämnar.

I öfverensstämmelse med den ståndpunkt, som de nu gällande främmande strafflagarna i hufvudsak intaga, anser jag därför, att de lindrigare straffbestämmelserna för dödande af barn, vare sig i den omfattning, vår lag nu anger, eller i den vidsträcktare omfattning, som här ifrågasättes, icke böra komma till tillämpning på andra kvinnor än sådana, som af oloflig beblandelse blifvit hafvande. I denna uppfattning har jag styrkts af den förut omnämnda undersökningen rörande vissa fall, då kvinna, som dödat sitt barn, sökt nåd. Af 45 undersökta fall hafva endast 5 förekommit, i hvilka brottslingen varit en gift kvinna, och intet af dessa sistnämnda har med hänsyn till brottsmotivet eller öfriga förekommande mildrande omständigheter visat sig vara af beskaffenhet att kunna likställas med barnamordet i dess typiska gestaltning. Och att beträffande de sällsynta undantagsfall, i hvilka en moder dödat sitt äkta barn under sådana omständigheter, att brottet kan jämsställas med barnamord i vår lags nuvarande mening, hänvisa till nådeinstitutet för afhjälpande af lagens alltför stora stränghet, kan jag ej finna betänkligt.

Vid affattningen af den lagändring, som jag enligt nu angifna allmänna grunder anser böra företagas, erbjuder sig närmast den utväg att utvidga den nuvarande straffbestämmelsens i 14 kap. 22 § tillämplighetsområde. Häremot framställa sig dock enligt min mening principiella skäl. Såsom af den föregående redogörelsen framgår, är det framför allt den omständigheten, att modern dödar barnet under trycket af det exceptionella fysiska och psykiska tillstånd, hvori hon befinner sig vid födelsen och under den närmaste tiden därefter, som ger barnamordet i teknisk bemärkelse dess konstitutiva karaktär. Flera skäl tala också för att låta nämnda omständighet i alldeles särskild grad verka straffmildrande. En kvinna, som dödar sitt barn, medan hon ännu befinner sig i det tillstånd af kroppslig och andlig depression, som födelseakten framkallat, har nämligen i allmänhet icke förmåga att

fullt uppfatta det brottsliga i gärningen. De motiv, som drifva henne till brottet, måste på grund af hennes fysiologiska tillstånd påverka henne med en annan styrka än eljest utan att lämna rum för ett beaktande af sådana omständigheter, som kunna afhålla henne från brottet. Särskildt torde själfva modersinstinkten i allmänhet ännu icke hafva vaknat till lif hos henne. Och hon har, innan barnet ännu varit föremål för hennes omsorger, näppeligen någon fullt klar uppfattning däraf, att barnet är en från henne skild varelse, öfver hvilken hon icke äger förfoga.

De omständigheter, jag nu vidrört, synas mig innefatta fullgiltiga skäl för lagens ståndpunkt att såsom ett särskildt brottsspecies afskilja det fall, då en moder dödat sitt barn vid födseln eller under närmaste tiden därefter, eller enligt lagens ord, då det är ett foster, som dödats. Att fosterbegreppet begagnats såsom grund för brottsbestämningen framträder ej blott i 22 § utan är utmärkande äfven för 23, 24 och 25 §§ i samma kapitel. Ett öfvergifvande af denna lagens ståndpunkt i fråga om 22 § torde alltså så mycket mindre böra ifrågakomma, som det ju skulle innebära ett brytande af sambandet med öfriga nu nämnda paragrafer. All anledning synes mig alltså föreligga att fortfarande bibehålla det nu i 14 kap. 22 § upptagna brottet i vårt straffsystem såsom det fall af uppsåtligt dödande, som påkallar det mildaste bedömandet.

Ehuru äfven sådana fall, i hvilka modern dödar sitt barn vid en senare tidpunkt, såsom jag förut framhållit, ofta förtjäna ett mildare bedömande, än lagen nu tillstädjer, torde det ej heller vara befogadt att på dem fullt ut tillämpa de straffsatser, 14 kap. 22 § upptager, och sålunda öppna möjlighet för straffets nedsättande så långt som till straffarbete i ett år. Märkas bör nämligen, att, under det att det vanliga barnamordet i följd af det affekttillstånd, hvori det oftast föröfvas, merendels har dråpets allmänna karaktär, sker det dödande af det egna barnet, hvartill en moder gör sig skyldig, då längre tid förflutit efter födelsen, vanligen i beräddt mod, i det att modern då haft tillfälle att i normalt tillstånd öfverväga sin ställning. Af den ofvan omförmälta undersökningen af hithörande rättsfall framgår äfven, att domstolarne i dylika fall i regel bedömt brottet såsom mord. Af de undersökta fallen har det sålunda endast varit fem, i hvilka domstolarne funnit dråp föreligga, under det att i alla de öfriga brottet rubricerats såsom mord och lifstids straffarbete måst ådömas. I de fall, då brottet bedömts såsom mord, har icke heller, äfven om särskildt ömmande omständigheter förelegat, straffet i nådeväg funnits böra nedsättas längre än till straffarbete i sex år, och har för öfrigt nedsättning till detta straffmätt skett endast i sex af de anmärkta fallen, medan man i de öfriga stannat

vid straffarbete i åtta år eller däröfver. Detta förhållande torde i sin mån gifva vid handen, att omständigheterna i ifrågavarande mål icke befunnits vara så öfverensstämmande med de vid det vanliga barnamordsbrottet förekommande, att ett likartadt straffbedömande ansetts vara befogadt.

Med stöd af hvad nu blifvit anfördt anser jag mig alltså till en början böra förorda, att de nu gällande bestämmelserna i 14 kap. 22—25 §§ bibehållas oförändrade. Äfven under denna förutsättning kan man emellertid tänka sig två olika möjligheter för den ifrågasatta straffflindringens genomförande. Antingen kan en ny brottstyp införas, för hvilken, såsom för barnamordet, en särskild strafflatitud skulle fastställas, eller ock kan 14 kapitlet kompletteras med ett stadgande om att straffet för mord och dråp i vissa fall af förmildrande omständigheter finge intill en viss gräns nedsättas under hvad eljest å gärningen följa bort. För min del anser jag den senare utvägen vara att förorda. De fall af uppsåtligt dödande, hvarom här är fråga, torde nämligen icke till sin karaktär vara att skilja från fall af mord eller dråp i vanlig bemärkelse, och synes det därför icke lämpligt att det för dessa fall stadgade straffet genom någon lucka i straffskalan skiljer sig från mord och dråpstraffen.

Enligt de grunder, som nu af mig afgifvits, har jag inom justitiedepartementet låtit utarbeta förslag till en ny paragraf att insättas i 14 kapitlet strafflagen. Såsom förutsättning för de mildare bestämmelsernas tillämpning har härvid upptagits, att gärningen föröfvats under inflytande af den öfvergifna eller nödställda belägenhet, hvari modern i följd af barnets födelse befunnit sig. Härmed har å ena sidan afsetts att, i enlighet med hvad ofvan antydts, begränsa bestämmelsernas tillämplighet till sådana fall, då de förmildrande omständigheterna stå i ett visst samband med barnets födelse. Stadgandet är alltså icke afsedt att tillämpas i hvarje fall, då en moder kommit i nödställd eller öfvergifven belägenhet och under intryck däraf tagit sitt barn afdaga, utan endast då barnets födelse och icke några senare omständigheter, som däraf äro oberoende, gifvit anledning till svårigheterna. Å andra sidan fordras icke, att moderns öfvergifna eller nödställda belägenhet fortfarit ända från barnets födelse, utan skall straffflindringen inträda, äfven om hon först senare kommit i en dylik belägenhet, såvida det likväl är tydligt, att födelsen, på sätt nyss är nämnt, utgör grunden till hennes betryckta ställning. För öfrigt är att märka, att moderns belägenhet ej nödvändigt behöfver vara objektivt sedt nödställd. Stadgandet är äfven afsedt att vinna tillämpning, då hon har den känsla af att vara

isolerad och utan hjälp och stöd, som uttryckts med att hon kommit i en öfvergifven belägenhet.

Beträffande straffnedsättningens omfattning har med hänsyn till den väsentliga skillnad, som, på sätt jag förut framhållit, förefinnes mellan en kvinna som en tid efter födelsen — låt vara i en nödställd eller öfvergifven belägenhet — dödar sitt barn och den, som dödar det kort efter födelsen, innan hon ännu efter födelseakten kommit till full besinning, nedsättning icke ansetts böra för vanliga fall ske längre än till straffarbete i fyra år; en nedsättning, som ju dock betydligt öfverstiger den, hvilken hittills i allmänhet i nådeväg medgifvits. Vid synnerligen mildrande omständigheter skulle dock tiden för straffarbetet kunna nedsättas till två år eller till allenast ett år öfver den lägsta strafftiden i 22 §. Såsom en förmildrande omständighet torde särskildt böra betraktas, att brottet föröfvats så kort tid efter födelsen, att det står relativt nära barnamordet i teknisk bemärkelse eller att moderns belägenhet varit i särskildt hög grad bekymmersam.

Såsom konsekvens af nu berörda straffnedsättning innehåller förslaget äfven bestämmelse om nedsättning af straffet för försök till dödande af barn, då brottet skett under de omständigheter, som förut äro omnämnda; och har såsom minimum för denna straffnedsättning ansetts lämpligen kunna stadgas straffarbete i sex månader.

I sammanhang härmed torde under motsvarande förutsättning straffnedsättning jämväl böra medgifvas för utsättande af barn i de fall, som omförmålas i 30 § och 31 § andra punkten. För där omnämnda förbrytelser skulle eljest, oaktadt de till sin natur äro af mindre svårartad beskaffenhet, straffet blifva strängare än för dödande af barn i det fall, hvarom nu är fråga. Äfven här synes mig ett straffminimum af straffarbete i sex månader skäligt. Därvid har jag dock icke förbisett, att under 30 och 31 § äfven innefattas det fall, att barnet ljutit döden, i hvilket fall, särskildt då barnets räddning ej med sannolikhet kunnat väntas, brottet i allmänhet torde påkalla ett vida högre straff än det nu föreslagna lägsta straffet. Lika litet som i fråga om försöksbrottets bestraffande synas mig dock tillräckliga skäl föreligga att här genom särskilda strafflatituders fastställande göra skillnad mellan olika fall med hänsyn till den inträdda effekten, utan torde det kunna öfverlämnas åt domstolarne att utmäta det straff, som i hvarje fall bör ifrågakomma.

Med hänsyn därtill, att straffnedsättning alltså skulle ifrågakomma ej allenast för brott enligt 1 och 3 §§ utan äfven för de i 30 och 31 §§ angifna förbrytelserna, har den nya bestämmelsen ansetts böra

erhålla sin plats, efter det de i lagen upptagna fallen af utsättande blifvit behandlade, sålunda efter den nuvarande 34 §. För att bereda plats för den nya bestämmelsen hafva stadgandena i 33 och 34 §§ såsom ägande ett mycket likartadt innehåll med hvarandra sammanlagits, och har därefter det nya stadgandet införts under paragrafnumret 34.

Då de fall af uppsåtligt dödande, som i den föreslagna nya paragrafen kommit till behandling, icke vid bestraffandet torde böra under några förhållanden förenas med förlust af medborgerligt förtroende, har en mindre ändring äfven skett i 46 §.»

Departementschefen uppläste härefter förslag till lag om ändrad lydelse af 14 kap. 33, 34 och 46 §§ strafflagen, af den affattning bilaga vid detta protokoll utvisar; och hemställde departementschefen, att för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål lagrådets utlåtande öfver förslaget måtte inhämtas genom utdrag af protokollet.

Denna hemställan, som biträdades af statsrådets öfriga ledamöter, blef af Hans Maj:t Konungen bifallen.

Ur protokollet:

Israel Myrberg.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse af 14 kap 33, 34 och 46 §§ strafflagen.

Härigenom förordnas, att 14 kap. 33, 34 och 46 §§ strafflagen skola erhålla följande ändrade lydelse:

33 §.

Har någon, på sätt i 30 § sägs, utsatt eller från sig skilt sjuklig, bräcklig eller eljest hjälplös person, den han pliktig var att vårda, eller har någon satt ut eller öfvergifvit den han sig åtagit eller eljest pliktig var att fortskaffa eller ledsaga; och skedde det å sådant ställe eller under sådana omständigheter, som i 30, 31 eller 32 § sägas; vare lag, som där för hvarje fall stadgadt är.

34 §.

Har kvinna, som af oloflig beblandelse varit hafvande, i annat fall, än i 22 § sägs, uppsåtligen dödat sitt barn, och var gärningen föröfvad under inflytande af den öfvergifna eller nödställda belägenhet, hvari hon i följd af barnets födelse befunnit sig; då må straff efter 1 eller 3 § nedsättas till straffarbete i fyra år eller, där omständigheterna äro synnerligen mildrande, till straffarbete i två år.

Där brottet stannat vid försök, må straff, som enligt 2 § eller 18 § 1 mom. å gärningen följa bort, nedsättas till straffarbete i sex månader. Har kvinnan under de omständigheter, som i 1 mom. sagts,

utsatt barnet eller det uppsåtligen från sig skilt och såmedelst i hjälplöst tillstånd försatt, då må jämväl straff efter 30 § eller 31 § andra punkten nedsättas under hvad eljest å gärningen följa bort, dock lägst till straffarbete i sex månader.

46 §.

Den, som gjort sig förfallen till straff efter 19, 28 eller 40 §, eller i annat fall, än 34 § afser, fälles till straff efter 1 eller 2 § eller 18 § 1 mom., skall ock dömas medborgerligt förtroende förlustig. Lag samma vare, om någon efter 18 § 2 mom. eller 27 § pröfvas skyldig till straffarbete i minst sex månader.

---

*Utdrag af protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd tisdagen
den 26 mars 1912.*

Närvarande:

Justitieråden   SUNDBERG,
                              BORGSTRÖM,
                              SKARSTEDT,
Regeringsrådet ERNBERG.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 1 mars 1912, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle, för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål, inhämtas öfver upprättadt förslag till lag om ändrad lydelse af 14 kap. 33, 34 och 46 §§ strafflagen.

Förslaget, som finnes bilagdt detta protokoll, hade inför lagrådet föredragits af hofrättsrådet Olof af Geijerstam.

Justitierådet *Sundberg* yttrade:

Där någon med användande af annat medel än som omförmäles i 18 § af 14 kap. strafflagen i uppsåt att döda af hastigt mod å annan föröfvar misshandel, som emellertid ej har döden till följd utan endast åstadkommer svår kroppsskada, är han för misshandeln underkastad straff enligt 10, icke 11, § i samma kapitel. Rimligen lära nämligen icke dessa båda §§ kunna tolkas på så sätt, att t. ex. den, som skjutit ut ögat på en annan, skulle bestraffas efter 10 §, om han åsyftat allenast den inträffade effekten, men efter 11 §, om han handlat i uppsåt att döda. Denna omständighet synes icke vara beaktad i det föreliggande förslaget, i ty att det straffminimum, som utsatts i andra stycket af den föreslagna 34 §, är icke oväsentligt lägre än minimum af straffet i

10 §. Förslaget lider sålunda härutinnan af en oegentlighet, som torde böra afhjälpas.

Förslaget tager ej heller hänsyn till det fall att kvinna af anledning och under omständigheter, som i den föreslagna 34 § omförmälas, handlar icke i uppsåt att döda utan i uppsåt att skada. Sådant fall är, om ock gifvetvis ytterst sällsynt, dock ej — såsom lagstiftaren måhända ansett i fråga om de gärningar, hvilka afhandlas i 22 och 23 §§ — alldeles otänkbart; och det synes nödigt att, då enligt förslaget straffet för försök till uppsåtligt dödande kan nedgå under de straffminima, hvilka stadgas i 4, 5, 10 och 18 §§ samt för visst fall i 11 §, det tillika genom uttryckliga bestämmelser klargöres, huru kvinnan skall bestraffas, då hennes uppsåt icke omfattat döden utan allenast gått ut på att åstadkomma skada, större eller ringare.

I öfrigt lämnar jag förslaget utan anmärkning.

Justitierådet *Skarstedt*, med hvilken justitierådet *Borgström* och regeringsrådet *Ernberg* förenade sig, anförde:

För det i 14 kap. 23 § icke upptagna fall att kvinna af hastigt mod gjort försök till barnamord och härigenom tillskyndat fostret svår kroppsskada lärar med hänsyn till storleken af det i 10 § stadgade straff, jämfördt med straffskalan i 23 §, kvinnan böra straffas icke enligt 10 § utan efter 11 § med straffarbete i högst två år. Detta torde ock väl instämma därmed att i nämnda fall kvinnans uppsåt måste anses så uteslutande riktadt på fostrets dödande, att man här icke kan tala om ett eventuellt uppsåt att tillfoga kroppsskada, som nyss sagts. I öfverensstämmelse med det nu sagda och då för mordförsök, som kvinna under de i den föreslagna 34 § angifna omständigheterna föröfvat å sitt barn, straffminimum i förslaget bestämts till straffarbete i sex månader eller lägre än straffminimum för sådant af hastigt mod begånget brott, som afses i 10 §, torde ock utan uttryckligt stadgande i förslaget ett under nämnda omständigheter af hastigt mod föröfvadt försök att döda barn, där af gärningen förorsakats svår kroppsskada, komma att varda underkastadt bestraffning enligt ofvannämnda latitud i 11 §. Vid sådant förhållande och då förslaget i öfrigt icke från min sida föranleder någon erinran, synes hinder icke möta mot att detsamma i oförändradt skick göres till föremål för proposition till Riksdagen.

Ur protokollet:
Erik Ölander.

*Utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 29 mars 1912.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern STAAFF,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve EHRENSVÄRD,
Statsråden: PETERSSON,
              SCHOTTE,
              BERG,
              BERGSTRÖM,
              friherre ADELSWÄRD,
              PETRÉN,
              STENSTRÖM,
              LARSSON,
              SANDSTRÖM.

Chefen för justitiedepartementet statsrådet Sandström anmälde lagrådets genom utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden för den 1 mars 1912 inhämtade utlåtande öfver det vid samma protokoll fogade förslag till lag om ändrad lydelse af 14 kap. 33, 34 och 46 §§ strafflagen; och hemställde departementschefen, att förslaget, som af lagrådets flesta ledamöter lämnats utan anmärkning, måtte med en mindre ändring af redaktionell innebörd, jämlikt § 87 regeringsformen, genom nådig proposition föreläggas Riksdagen till antagande.

Till denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdde hemställan tacktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle nådig proposition i ämnet, af den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar, till Riksdagen aflåtas.

Ur protokollet:

Israel Myrberg.
